

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Jacek Widło

w sprawie z powództwa "T." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
przeciwko K. C.
z udziałem Prokuratora Okręgowego w Łodzi
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 15 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej
w Warszawie,
zażalenia powoda
na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 25 maja 2022 r., sygn. akt I ACa 232/21,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 25 maja 2022 r. na skutek apelacji powoda uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi. Sąd drugiej instancji wskazał, że błędne stanowisko Sądu pierwszej instancji co do nieistnienia weksla przełożyło się na brak właściwych ustaleń faktycznych i rozważań w przedmiocie dochodzonej na jego podstawie należności, co w konsekwencji oznacza, że Sąd Okręgowy uchylił się od rozpoznania istoty sprawy.

Zażalenie na to orzeczenie wniósł powód, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu. Skarżący zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wносиła o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Rozpoznając przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie na kasatoryjne orzeczenie sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy bada jedynie, czy sąd ten prawidłowo zastosował art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c. Sąd drugiej instancji może bowiem uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w przypadku nieważności postępowania (§ 2), nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy zachodzi konieczność przeprowadzenia przez ten sąd postępowania dowodowego w całości (§ 4).

Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne służy przeprowadzeniu kontroli, czy orzeczenie zostało prawidłowo oparte na jednej z tych przesłanek, a zatem, czy powołana przez sąd rozpoznający apelację przyczyna uchylenia odpowiada ustawowej podstawie. Przedmiotem badania przy rozpoznaniu zażalenia jest istnienie procesowych podstaw wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego, zamiast merytorycznego zakończenia sprawy (postanowienia SN: z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41; z 14 marca 2019 r., IV CZ 94/18).

Sąd Najwyższy przyjmuje konsekwentnie, że rozstrzygnięcie o uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania następuje w razie stwierdzenia takich wad orzeczenia w postępowaniu sądu pierwszej instancji, których sąd drugiej instancji nie może sam usunąć, wydając wyrok reformatoryjny. Prowadzenie przez sąd drugiej instancji uzupełniającego postępowania dowodowego i orzekanie reformatoryjne powinno zatem stanowić regułę, gdyż odpowiada założeniom apelacji pełnej. Przemawia to za ścieśniającą wykładnią przyczyn uchylenia orzeczenia określonych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c.

2. Nie jest trafny zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd pierwszej instancji dokonał

ustaleń faktycznych istotnych z punktu widzenia forsowanej przez siebie koncepcji zakładającej, że nie doszło do złożenia podpisu na wekslu i tym samym całkowicie poza sferą dowodzenia, ustaleń oraz rozważań pozostawił podnoszone przez pozwaną zarzuty merytoryczne dotyczące nieważności zobowiązania wekslowego (w szczególności wskazujące na to, że podpisanie weksla nastąpiło w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli – art. 82 k.c.), istnienia stosunku podstawowego, legitymacji formalnej powódki, nieprzerwanego ciągu indosów, świadomego działania na szkodę dłużnika wekslowego, czy zarzutu co do braku możliwości naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie od wydanego nakazu zapłaty.

3. Do nierozpoznania istoty sprawy, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dochodzi wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd ten zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (postanowienie SN z 10 grudnia 2015 r., V CZ 77/15, oraz powołane tam orzecznictwo; zob. także m.in.: postanowienia SN: z 31 sierpnia 2017 r., III PZ 5/17; z 18 listopada 2016 r., I CZ 70/16; z 10 listopada 2016 r., IV CZ 66/16; z 19 października 2016 r., V CZ 58/16; z 20 stycznia 2016 r., V CZ 86/15).

4. Poprzestanie przez Sąd pierwszej instancji na uznaniu, że nie istniało zobowiązanie wekslowe wobec umieszczenia treści rzekomego zobowiązania wekslowego na kartce opatrzonej podpisem wystawcy weksla bez jego wiedzy i zgody oraz bez woli zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, w sytuacji, gdy Sąd drugiej instancji nie podzielił tego stanowiska, miało ten skutek, że Sąd pierwszej instancji nie dokonał ustaleń faktycznych, na podstawie których możliwa byłaby ocena zasadności żądania strony powodowej. Także ocena prawna, dokonana przez Sąd Okręgowy, nie obejmowała zasadności tego żądania oraz podnoszonych przez pozwaną zarzutów. Wobec tego Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 386 § 4 k.p.c., uznając, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji.

5. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

ał